

PORTOFOLIUL STUDENTULUI PRACTICANT

II. 1. Aspecte generale

Portofoliul practicii pedagogice trebuie să reprezinte, pe de o parte, o oglindă a activității și experienței acumulate de student în perioada de practică pedagogică, iar pe de altă parte și un instrument de lucru pentru momentul când se va începe activitatea didactică, după absolvirea facultății (accentuăm pe ideea că ceea ce face un profesor la catedră este un act de creație permanentă).

Având în vedere însemnătatea acestuia, atât pentru activitatea din timpul facultății, cât și din primii ani ai carierei didactice, propunem **un model de Portofoliu**, care să însumeze cerințele activității de evaluare a practicii pedagogice.

Activitatea de practică pedagogică se încheie, la facultate, printr-un colocviu, unde profesorul - metodician are în vedere activitatea concretă a studentului la școala de aplicație unde a fost repartizat (evaluată printr-un raport de sinteză al profesorului-mentor), precum și organizarea (tematică, logică) și calitatea materialelor incluse în **Portofoliu**. Studentului i se pot solicita explicații de natură teoretică, psihopedagogică, metodică, în legătură cu lecțiile și celelalte activități desfășurate la școală ori este pus în ipostaza de a-și motiva obiectivele formulate, metodele didactice și mijloacele de învățământ folosite la o lecție.

Decizia privind nota finală la practica pedagogică este luată de profesorul - metodician al facultății, de comun acord cu profesorul-mentor al grupei respective de studenți.

II. 2. Propunere pentru *Portofoliul studentului practicant*

Scopul

- Va furniza profesorului-mentor și metodicianului informații despre capacitățile studentului-practicant, formate prin operaționalizarea obiectivelor practicii pedagogice, și despre atitudinile asumate de studentul practicant în vederea evaluării.
- Va constitui un instrument de lucru pentru activitatea profesorului debutant.

Conținutul Portofoliului

1. Programul de practică pedagogică
2. Planificarea calendaristică pe baza unităților de învățare (pentru o clasă)
3. Proiectarea unei unități de învățare
4. Proiecte didactice
5. Fișe de autoevaluare și evaluare³
6. Probe de evaluare/Teste
7. Fișe de observare a lecțiilor⁴
8. Fișă de observare a personalității elevului
9. Materiale realizate în timpul practicii pedagogice
10. Materiale asigurate de mentor
11. Cunoașterea generală a școlii în care a efectuat practica pedagogică:
 - tipul de școală
 - resurse umane
 - resurse materiale
 - plan de învățământ
 - comisii metodice
 - catedre pe discipline
 - documente școlare

^{3,2} Fișele sunt propuneri; ele pot fi îmbunătățite, reactualizate, înlocuite.

PROGRAM DE PRACTICĂ PEDAGOGICĂ

Numele studentului practicant _____

Anul de studiu _____

Specialitatea principală _____

Specialitatea secundară _____

Școala _____

Mentor, profesor _____

Data	Program de asistență și predare	Interval orar	Ore

PROIECTAREA DIDACTICĂ

PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ

În contextul noului curriculum, planificarea calendaristică se transformă, dintr-un document administrativ, formal, care repetă modul de gestionare a timpului propus de programa analitică, într-un instrument de interpretare personală a programei, care asigură un demers didactic concordant cu situația concretă din clasă.

Planificarea activității didactice presupune, așadar, o lectură atentă și personală a programei școlare, în scopul de a analiza obiectivele și de a inventaria tipurile de activități și resursele necesare.

În elaborarea planificărilor, considerăm necesară următoarea etapizare:

- Citirea atentă a programei;
- Stabilirea succesiunii de parcurgere a conținuturilor;
- Corelarea fiecărui conținut în parte cu obiectivele de referință vizate;
- Verificarea concordanței dintre traseul educațional propus de către învățător/profesor și oferta de resurse didactice de care poate dispune (manuale, ghiduri, caiete etc);
- Alocarea timpului considerat necesar pentru fiecare conținut, în concordanță cu obiectivele de referință vizate.

Întregul cuprins al planificării are valoare orientativă, eventualele modificări determinate de aplicarea efectivă la clasă putând fi consemnate în rubrica „Observații”.

Planificările pot fi întocmite pornind de la următoarea rubricație:

Nr. crt.	Unități de învățare	Obiective de referință vizate	Conținuturi	Număr ore alocate	Săptămâna	Observații

PROIECTAREA UNEI UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Conceptul de unitate de învățare

O unitate de învățare poate să acopere una sau mai multe ore de curs. Alocarea timpului afectat unei unități de învățare se face prin planificarea anuală.

O unitate de învățare este:

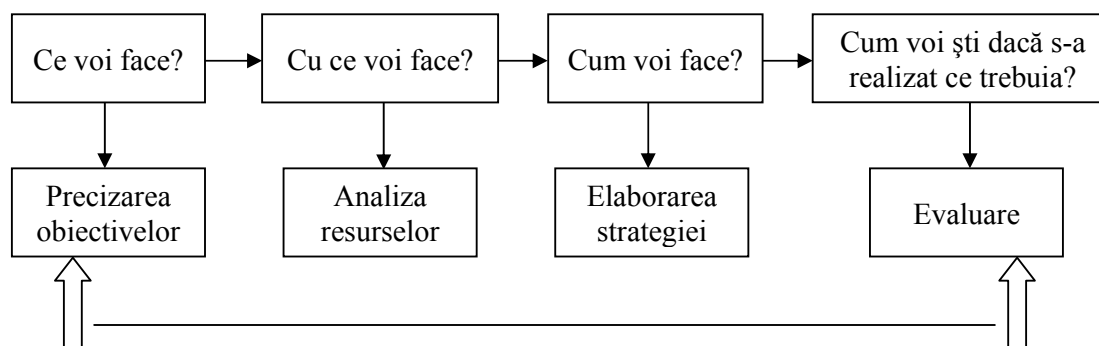
- coerentă din punct de vedere al obiectivelor vizate;
- unitară din punct de vedere tematic (adică al conținutului);
- desfășurată în mod continuu pe o perioadă de timp;
- finalizată prin evaluare.

Realizarea unei unități de învățare impune un demers didactic proiectat de fiecare învățător/profesor în parte.

Metodologia de proiectare a unei unități de învățare constă într-o succesiune de etape, înlănțuite logic, ce contribuie la detalierea conținuturilor, în vederea atingerii obiectivelor de referință. Etapele proiectării sunt aceleași, oricare ar fi unitatea de învățare vizată.

2. Proiectarea unei unități de învățare se recomandă a fi făcută ținând seama de următoarele:

- centrarea demersului didactic pe obiective (nu pe conținuturi);
- implicarea în proiectare a următorilor factori:
 - obiective (de ce?): obiective de referință;
 - activități (cum?): activități de învățare;
 - evaluare (cât?): descriptori de performanță;
 - resurse (cu ce?)

Școala _____

Profesorul _____

Clasa _____

Nr. ore/săptămână _____

PROIECTAREA UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

Număr ore alocate _____ + o oră evaluare

Detalii de conținut	Obiective de referință	Activități de învățare	Resurse	Evaluare

I. Etapele pregătirii unei lecții

1. Ce știu?

Știu:

- titlul
- tema
- unitatea de învățare
- timpul
- vârsta elevilor
- nivelul clasei:

☺ mulți elevi interesați/receptivi – activi – dornici să afle – inteligenți – creativi;

☹ mulți elevi dezinteresați – descifrează greu un text – nu se pot exprima cursiv – nu pot utiliza singuri manualul/surse de informare

Deci pot anticipa „mersul”/ritmul lecției (mă ajută la selectarea conținuturilor și a resurselor pentru a realiza **obiective**).

2. Ce predau? Cât predau? Ce conținut selectez?

Mă ajută:

- ce știu?
- programa, manualele (accentul pe cel care este la clasă), alte surse/resurse
- obiectivele de referință din programă

3. Ce obiective am de realizat?

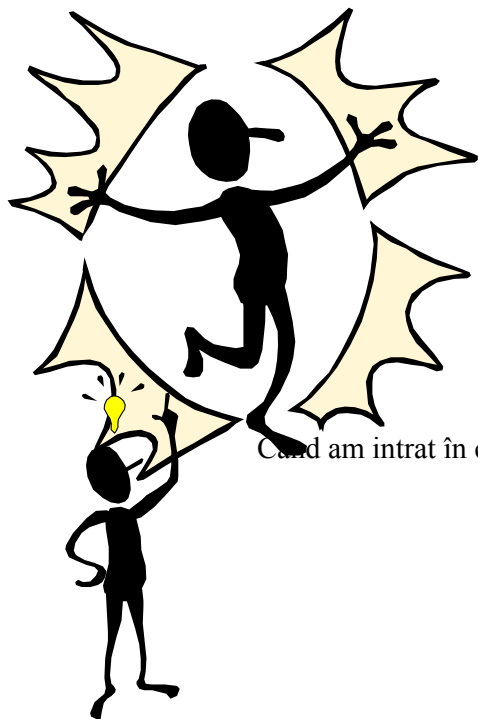
Selectez obiectivele de referință – conținutul – gândesc activitățile de învățare pentru ceea ce am selectat să „ajungă” la elev, să realizez obiectivele.

II. Vreau să știu ce am realizat? EVALUAREA

☹ Observ:

- ⇒ reacțiile elevilor pe tot parcursul activității;
- ⇒ câți elevi se implică, câți reușesc să răspundă cerințelor;
- ⇒ cât realizează din cerințe în ritmul stabilit;
- ⇒ cine colaborează – cu entuziasm;
- ⇒ ce satisfacții au.

EU!

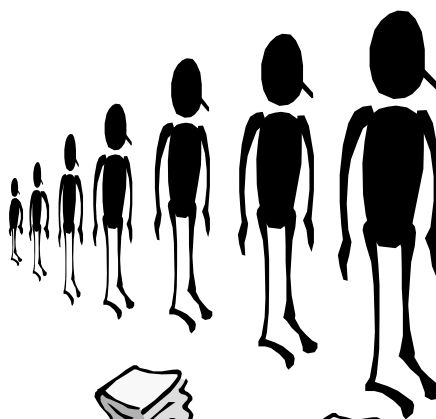
Când am intrat în clasă:

Am transmis entuziasm, fermitate, satisfacție, m-am făcut înțeles, am receptat dificultățile, am fost un bun partener, am „activat” toate sistemele de care dispune elevul – inteligențele sunt multiple – i-am câștigat încrederea, l-am făcut să aibă încredere că „*poate face bine*” ceva.

Trebuie să-MI fie totul clar!

În clasă:

Trebuie să LE fie totul clar!

Când am ieșit din clasă:

**Învăț
din toate
mereu!**

PROIECT DIDACTIC

Școala:

Profesor:

Data:

Clasa:

Unitatea de învățare:

Lecția:

Tipul lecției (mixtă, dobândire de cunoștințe, recapitulativă, evaluare):

Timp (loc):

Obiectiv general:

Obiective operaționale:

La sfârșitul lecției elevii vor fi capabili:

1. să descrie un fapt/proces istoric;
2. să utilizeze datele provenite dintr-un document, hartă, termen/noțiuni;
3. să recunoască
4. să comenteze
5. să identifice
6. să demonstreze
7. să analizeze
8. să definească
9. să compare
10. să formuleze
11. să redacteze

* Se recomandă alegerea obiectivelor adecvate lecției (4-5 obiective).

Metode de lucru:

Tradiționale: expunerea, explicația, conversația euristică, demonstrația, descoperirea;

Alternative: observarea activității/interesului elevului în timpul activităților de învățare - empatia, jocul de rol.

Strategii didactice: activități frontale, activități individuale, activități în parteneriat,

activități în grupe de câte 4-5 elevi (să realizeze diverse produse, tabele, diagrame, axe cronologice, exerciții de identificare a termenilor, a cauzelor sau consecințelor; să selecteze informații oferite de diverse surse – document, text, imagine; să realizeze fișe de descriere a unei opere de artă plastică, monument de arhitectură, portofolii, afișe, planșe, hărți, casete audio-video etc).

} Activități de învățare

Resurse:

Materiale: materiale didactice utilizate de profesori și elevi – manualele alternative oferă multe materiale ce pot fi utilizate;

Umane: elevii, specialiști, diverși invitați pentru orele de dirigenție/alte activități educative.

Bibliografie: (dacă se impune) – folosită de profesor și indicată elevilor; la începutul unei unități de învățare se explică ce să se extragă (fișe).

Desfășurarea orei			
Sucesiunea etapelor lecției / conținuturi	Obiective	Activitatea profesorului	Activitatea elevului
I. Cerințe inițiale/preliminare (moment organizatoric)		<ul style="list-style-type: none"> - absențe - organizează materialele; - organizează clasa; - realizează un climat cooperant 	<ul style="list-style-type: none"> - răspund cerințelor profesorului; - își pregătesc materialele necesare desfășurării orei; - se așează la locurile indicate/pe grupe
II. Reactualizarea cunoștințelor/evaluarea	O 1-3	<ul style="list-style-type: none"> - formulează întrebări/cerințe; - evaluează (analizează, critică, decide, laudă, ierarhizează) tema (fișe, hărți, benzi cronologice ș.a.); - mediază opiniile, încurajează elevii să-și răspundă unul celuilalt 	<ul style="list-style-type: none"> - elaborează răspunsuri la cerințe; - prezintă produsele/tema realizată acasă/ora trecută; - analizează produsele colegilor – evaluează; - autoevaluează
III. Discuția premegătoare dobândirii noilor cunoștințe (evocare)		<ul style="list-style-type: none"> - Identificați subiectul/titlul folosind - Notează pe tablă titlul, monitorizează ele-vii; - Precizează ce vor afla, ce trebuie să facă la sfârșitul acestei lecții, de ce trebuie....?; - Stabilește reguli/comunică (dacă este cazul); - Restabilește ordinea, organizează învățarea. 	<ul style="list-style-type: none"> - caută/privesc și identifică subiectul/titlul; - notează în caiete; - urmează regulile /posibilitățile; - strategiile de lucru
IV. Dobândirea de noi cunoștințe (de către elevi, prin activitatea de învățare propusă de profesor = mediator/ghid) Scrieți schema la tablă! Asigurați: - timp suficient pentru răspunsuri;		<ul style="list-style-type: none"> - Se asigură că elevii au înțeles regulile / instrucțiunile; - Asigură: <ul style="list-style-type: none"> a) <i>cunoașterea/învățarea</i>, folosind metodele și strategiile pe care și le-a propus. Exemple de cerințe: „definește”, „recunoaște”, „identifică”, „de- 	<ul style="list-style-type: none"> - definesc folosind - identifică folosind - notează în caiete; - realizează un tabel / diagramă;

Desfășurarea orei			
Sucesiunea etapelor lecției / conținuturi	Obiective	Activitatea profesorului	Activitatea elevului
<p>- evaluați răspunsul elevu-lui: „bine”, „corect”, „este important ce spui”;</p> <p>- priviți interlocutorul, cereți mai multe detalii dacă răspunsul este incomplet; repetați răspunsul corect pentru a-l auzi toată clasa; asigurați-vă că întrebarea pusă este simplă, clară și necesită un răspuns gândit;</p> <p>- întrebările stimulează curiozitatea, măresc interesul, orientează atenția asupra subiectului, orientează gândurile, determină nivelul de înțelegere a problemei de către elevi (feed-back)</p>		<p>demonstrează”, „investighează”, „re-memorează”;</p> <p>b) <i>înțelegerea</i> (noilor) conți-nuturi(lor): „explică”, „interpretează”, „parafrazează”;</p> <p>c) <i>analiza</i>: „corelează”, „compară”, „clasifică”, „organizează”;</p> <p>d) <i>capacitatea de sinteză</i>: „construiește”, „formulează”.</p> <p>- Creează situații în care elevul să aplice cunoștințele/noțiunile: „rezolvă”, „folosește”, „utilizează”.</p>	<p>- explică, interpretează;</p> <p>- compară – diagramă;</p> <p>- clasifică – tabel;</p> <p>- lucrează individual, în perechi, pe grupe;</p> <p>- gestionează timpul; sarcini: grupe/individual; realizează produsul</p>
<p>Nu vă asumați rolul de ex-pert, nu vă impuneți propriile valori/idei; lăsați elevului posibilitatea să-și dezvolte propriul sistem de valori; nu aveți pretenția ca punctul dumneavoastră de vedere să fie acceptat fără rezerve; totul trebuie discutat.</p> <p>Alegeți activitățile cele mai utile pentru a atinge obiectivele, cele realiza-bile, nu cele care vă plac cel mai mult.</p> <p>Ajutați clasa să se simtă bine cu dumneavoastră.</p> <p>Când comunicați, trebuie să urmăriți trei aspecte: Limbajul gestual –</p>		<p>Ce face profesorul în acest timp?</p> <p>- încurajează exprimarea opiniilor, mediază ideile, îndrumă elevii, sprijină elevii aflați în dificultate în rezolvarea sarcinilor, restabilește ordinea, încurajează dialogul dintre elevi, reorientează discuția, dacă s-a creat o situație de disconfort pentru un elev reamintește regulile;</p> <p>- activitatea optimă – în grupuri mici (5-7) – perioadă de acomodare; se identifică resursele elevilor, experiența, aptitudinile de lider; rezultatele/concluziile trebuie prezentate clasei;</p> <p>- este necesar să se observe activitatea în grup pentru a media eventualele conflicte (monopolizarea conversației, participarea necorespunzătoare)</p>	<p>- se autoevaluează</p>

Desfășurarea orei			
Sucesiunea etapelor lecției / conținuturi	Obiective	Activitatea profesorului	Activitatea elevului
55% Tonul vocii – 38% Înțelesul cuvintelor – 7%. Arătați interes și entuziasm pentru ceea ce faceți, simțul umorului. Ton convingător; priviți interlocutorul; voce expresivă; puneți întrebări care să stimuleze; fiți natural! Fixarea cunoștințelor: - se face dacă folosiți metode expositive/neparticipative – predarea - profesorul – rolul principal			
V. Tema pentru acasă - de citit de la paginile - de scris		Explică clar cerințele, se asigură că au fost înțelese (cum?, când?, cât?)	- notează în caiete
VI. Evaluarea (capacităților, aptitudinilor și atitudinilor) – presupune analiză, critică, laudă, ierarhizarea, decizia/notarea		Analizează împreună cu elevii, discută totul pentru a se face înțeles. Notează.	- pot să își exprime propriile păreri

FIȘĂ DE AUTOEVALUARE

1. Cum te simți după lecție?

2. Ce crezi că ai reușit cel mai bine?

3. Ce te-a nemulțumit?

4. Ce ai schimba în lecție după această experiență?

FIȘĂ DE OBSERVARE

Observator _____

Student practicant _____

Școala _____

Data _____

Clasa _____, ora _____, număr elevi _____

Unitate de învățare _____

Lecția _____

Mentor _____

I. PROIECTAREA LECȚIEI	
Obiective Strategii didactice Metode Resurse materiale/mijloace didactice	
II. MANAGEMENTUL CLASEI	
Relația cu elevii Atmosfera de lucru Organizarea clasei pentru activitatea de învățare Monitorizarea activității elevilor	
III. DESFAȘURAREA LECȚIEI	
Strategii de învățare Metode Mijloace didactice Conținut științific Schema lecției Claritatea explicațiilor/instrucțiunilor Gestionarea timpului Adaptarea la cerințele elevului/clasei Atitudinea elevilor	
IV. EVALUARE	
Stimulativă – formativă Modalități/tehnici utilizate Notare	
Alte aspecte observate Aprecieri generală asupra lecției	

FIȘĂ DE OBSERVARE PENTRU ORA DE DIRIGENȚIE

Școala: _____	Tema orei: _____
Clasa/număr elevi: _____	Observator: _____
Data: _____	Profesor asistat: _____

I. CALITĂȚILE PERSONALE ȘI PROFESIONALE	
Raportul cu elevii Nivelul de comunicare	
II. PROIECTAREA OREI	
Oportunitatea alegerii temei Formularea obiectivelor Planul de desfășurare Strategii și metode Resurse Pregătirea profesorului pentru oră (documentarea)	
III. LOGICA DESFĂȘURĂRII OREI	
Oportunitatea manierei de desfășurare raportată la vârsta elevilor și la temă Derularea conținutului de idei al temei: - exprimarea profesorului; - exprimarea elevului; - naturalețe; - spontaneitate Integrarea resurselor materiale propuse Observații privind formarea comportamentelor, valorilor și atitudinilor elevilor Strategii și metode folosite	
IV. PREGĂTIREA ELEVILOR PENTRU ORĂ ȘI PARTICIPAREA LA ACTIVITATE	
Tema cunoscută sau nu de elevi Planul, bibliografia, modalitățile de strângere a informațiilor/ datelor cunoscute de elevi Implicarea elevilor și calitatea dezbaterilor desfășurate (climat deschis, diversitate și atractivitate, apel la experiența elevilor) Formarea unor valori intelectuale, moral-civice, estetice etc.	
V. RELAȚIA CU ELEVII	
Interes pentru preocupările elevilor, pentru a-i cunoaște, pentru a-i observa Modul de a reacționa al elevilor: cu atenție, cu încredere, cu afectivitate etc.	
VI. APRECIERI ASUPRA EFICIENȚEI OREI PRIN EVALUAREA PARTICIPĂRII ELEVILOR LA SUSTINEREA ACTIVITĂȚII	
Aprecieri verbale Evidențierea unor comportamente pozitive Conturarea unor modele Conduita de sensibilizare și motivare a elevilor	
VII. CONCLUZII/APRECIERI ASUPRA OREI	

FIȘĂ DE OBSERVARE A PERSONALITĂȚII ELEVULUI

I. DATE BIOGRAFICE ALE ELEVULUI

Numele și prenumele: _____

Locul nașterii: _____

Data nașterii: _____

Domiciliul actual: _____

II. DATE PRIVIND FAMILIA

Prenumele și vârsta tatălui: _____

Profesia tatălui: _____

Prenumele și vârsta mamei: _____

Profesia mamei: _____

Frați: număr _____, vârsta: _____, ocupația: _____

III. CONDIȚII MATERIALE, CLIMATUL ÎN FAMILIE

Număr de camere: _____

În familie există: relații armonioase, înțelegere / conflicte, comportamente agresive

IV. STAREA DE SĂNĂTATE A ELEVULUI

V. SITUAȚIA ȘCOLARĂ

a) situații școlare neîncheiate, corigențe, repetenție:

b) succese la concursuri școlare:

c) pregătirea pentru lecții:

d) frecvența la ore:

VI. APRECIEREA CONDUITEI

a) în timpul lecțiilor: _____

b) în școală:

- față de profesori: _____

- față de colegi: _____

c) în familie: _____

VII. CARACTERISTICILE PERSONALITĂȚII:

a) Nivelul de dezvoltare intelectuală:

- gândirea: _____

- memoria: _____

- atenția: _____

- limbajul: _____

- imaginația: _____

b) Trăsături ale afectivității și motivației:

- reacția la eșec: _____

- reacția la succes: _____

- grad de timiditate: _____

- echilibru emotiv:

- stabil: _____

- instabil: _____

c) Trăsături de temperament:

- energia: _____

- adaptabilitate: _____

- echilibru psihic: _____

- introvers (închis, speriat): _____

- extrovers (deschis, sociabil): _____

d) Aptitudini:

Preocupări în timpul liber: _____

Participarea la activități extrașcolare: _____

e) Alte date semnificative:
